

Adresa nr. 4576/2023 din data de 20.03.2023

Domnului Mario-Ovidiu OPREA,
Secretarul general al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

161. / 3.04.2023

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV 795 din 20.02.2023 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 196 din 13 mai 2003, republicată în Monitorul Oficial nr. 198 din 20 martie 2014, privind prevenirea și combaterea pornografiei (b68/14.02.2023)*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 23 martie 2023 a Comisiei nr. 1 – reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la avizul solicitat, Comisia a reținut că propunerea legislativă nu privește activitatea autorității judecătorești, în sensul atribuit acestei sintagme în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 și Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014), astfel că nu se încadrează în categoria actelor normative care sunt supuse avizării Consiliului Superior al Magistraturii conform art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Propunerea legislativă a fost analizată de comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii din perspectiva exprimării unui punct de vedere, constatându-se, sub un prim aspect, faptul că prima dintre reglementările propuse vizează completarea art. 2 din Legea nr. 196/2003 privind prevenirea și combaterea pornografiei, republicată, cu un nou alineat, alineatul (4), după cum urmează:

„La Articolul 2 se introduce Alin. (4) materiale cu caracter explicit, gravuri, fotografii, holograme, desene, scrieri, imprimate, embleme, publicații, filme, înregistrări video și audio, spoturi publicitare, programe și aplicații informatice, piese muzicale, precum și orice alte forme de exprimare care promovează homosexualitatea în rândul persoanelor minore sau care îngăduiesc dreptul minorilor la identitate de gen corespunzătoare sexului biologic.”

În mod corespunzător acestei reglementări, propunerea legislativă cuprinde mai multe dispoziții de modificare și completare a Legii nr. 196/2003, republicată, care fac referire la

materiale sau conținut, informații, publicații, website-uri, acte, manifestări sau materiale care promovează homosexualitatea.

În acest context, trebuie avut în vedere faptul că art. 2 din Legea nr. 196/2003, republicată, reglementează definiția legală a noțiunii de pornografie, a cărei combatere constituie obiectul acestui act normativ, astfel:

„Art. 2 - (1) În sensul prezentei legi, prin *pornografie* se înțelege actele cu caracter obscen, precum și materialele care reproduc sau difuzează asemenea acte.

(2) Prin *acte cu caracter obscen* se înțelege gesturi sau comportamente sexuale explicite, săvârșite individual sau în grup, imagini, sunete ori cuvinte care prin semnificația lor aduc ofensă la pudoare, precum și orice alte forme de manifestare indecentă privind viața sexuală, dacă se săvârșesc în public.

(3) Prin *materiale cu caracter obscen* se înțelege obiecte, gravuri, fotografii, holograme, desene, scrieri, imprimare, embleme, publicații, filme, înregistrări video și audio, spoturi publicitare, programe și aplicații informatice, piese muzicale, precum și orice alte forme de exprimare care prezintă explicit sau sugerează o activitate sexuală.”

Pe aceste premise, comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că dispozițiile propuse a fi introduse la alin. (4), precum și mai multe alte dispoziții corespondente din cuprinsul propunerii legislative, se situează în afara obiectului de reglementare al Legii nr. 196/2003, republicată.

În acest sens, s-a reținut că homosexualitatea și aspectele referitoare la identitatea de gen, pe de o parte, și pornografia, pe de altă parte, sunt concepte diferite, care nu se confundă.

Este evident că nu orice *formă de exprimare care promovează homosexualitatea* se circumscrie conceptului de pornografie, astfel cum este definit de reglementarea legală în vigoare.

În realitate, calificarea unui act sau material ca fiind de natură pornografică ține de conținutul concret al manifestărilor pe care le prezintă, care trebuie să se încadreze în prevederile art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 196/2003, republicată, iar nu de adresabilitatea acestora către minori sau către adulți.

Este adevărat că, precum orice alt comportament sexual explicit, și relațiile sexuale între persoane de același sex au aptitudinea de a constitui acte de pornografie, dar numai dacă reprezintă *acte cu caracter obscen*, în sensul art. 2 alin. (2) din Legea nr. nr. 196/2003, republicată, sau dacă sunt prezentate în *materiale cu caracter obscen*, în sensul definit de art. 2 alin. (3) din aceeași lege.

În afara acestor situații și împrejurări, delimitate explicit de legea specială, nu are justificare asocierea relațiilor sexuale între persoane de același sex cu pornografia.

Pe de altă parte, dată fiind situația specială a minorilor, a căror dezvoltare normală poate fi afectată de expunerea la acte sau manifestări de natură sexuală, este absolut necesară o protecție sporită a acestora în raport cu consecințele unei astfel de expuneri.

Această protecție trebuie realizată însă în raport cu *toate actele de natură sexuală*, iar nu doar în raport cu actele sexuale între persoane de același sex.

În același timp, nevoia unei astfel de protecții nu poate justifica o asociere forțată între actele sexuale vizate și pornografie, cât timp nu sunt avute în vedere circumstanțele care, potrivit legii speciale, definesc pornografia.

În concluzie, este necesară o protecție legislativă sporită a minorilor față de consecințele expunerii acestora la acte de natură sexuală *de orice fel*, însă nu este justificată, și nici nu prezintă vreo utilitate, asocierea acestora cu pornografia dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de legea specială pentru o astfel de calificare.

Cu atât mai mult, aspectele referitoare la identitatea de gen, care vizează doar genul cu care o persoană se identifică, nu pot, doar prin ele însele, să fie incluse în sfera pornografiei.

În legătură cu acest aspect, mai multe dispoziții din propunerea legislativă, fac referire la acte, materiale, website-uri sau alte manifestări care promovează schimbarea sexului, însă nici informațiile, discuțiile sau dezbaterile care se circumscriu strict acestui subiect nu ar putea fi asociate cu pornografia.

Sub un alt aspect, Comisia a constatat că alte dispoziții din propunerea legislativă fac referire la „*publicațiile (...) care promovează violența*” (pct. 5), „*websiteuri (...) care promovează violența*” (pct. 7), „*acțiuni (...) în cadrul cărora se promovează (...) violența*” (pct. 8, în partea referitoare la introducerea alin. 3) ori la materiale sau publicații „*care promovează (...) violența*” (pct. 9).

Or, este evident că violența, alta decât cea în legătură cu actele de natură sexuală, nu poate fi asociată cu pornografia și, prin urmare, nu ar putea constitui obiect de reglementare al actului normativ referitor la combaterea pornografiei.

Dincolo de observațiile de principiu prezentate mai sus, unele dispoziții din propunerea legislativă reclamă și alte observații punctuale.

În primul rând, exprimările utilizate la **pct. 4** – în conformitate cu care „*Prestatorii de servicii sau care organizează evenimente, conferințe, seminarii sau orice alte acțiuni care au ca*

*scop să influențeze în mod negativ dezvoltarea fizică, spirituală și morală a minorilor (...) trebuie să asigure măsurile necesare prin care accesul minorilor este interzis.” ori „Prestatorii de servicii media care realizează și difuzează emisiuni care au ca scop să influențeze în mod negativ dezvoltarea fizică, spirituală și morală a minorilor (...) trebuie să comunice și să marcheze corespunzător că respectivul program este interzis minorilor.”- trebuie reformulate întrucât, în redactarea propusă, ar putea fi interpretate în sensul că sunt permise astfel de acțiuni sau, după caz, emisiuni **în scopul de a influența în mod negativ dezvoltarea fizică, spirituală și morală a minorilor** (dacă sunt asigurate măsurile necesare prin care accesul minorilor este interzis, respectiv dacă se comunică și marchează corespunzător faptul că respectivul program este interzis), or este evident că propunerea legislativă nu ar putea răspunde unui astfel de scop ilicit.*

Referitor la reglementarea propusă pentru **art. 9 alin. (1) – pct. 8 din propunerea legislativă**, Comisia a semnalat faptul că în partea care incriminează „*Racolare (...) determinarea sau folosirea minorilor (...) în acte cu caracter obscen*” se pot ivi suprapuneri cu art. 374 alin. (1) și (1¹) din Codul penal care reglementează infracțiunea de pornografie infantilă și care incriminează „*Producerea (...) de materiale pornografice cu minori*” (alin. 1) și „*îndemnarea sau recrutarea unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic*” (alin. 1¹).

De asemenea, ar putea exista suprapuneri și în partea care incriminează *obligarea minorilor sau a altor persoane la acte cu caracter obscen, cu infracțiunile de viol sau agresiune sexuală comise în scopul producerii de materiale pornografice* - art. 218 alin. (3) lit. d) și art. 219 alin. (2) lit. d) din Codul penal.

Cu privire la aceeași reglementare, este necesară definirea sintagmei *persoane cu deficiențe psihofizice* pentru a se stabili dacă aceasta include toate persoanele cu deficiențe, indiferent dacă acestea sunt de natură fizică sau psihică, sau are în vedere doar persoanele care prezintă deficiențe atât de natură psihică, cât și de natură fizică.

În același timp, s-a apreciat că nu orice deficiență ar trebui să atragă incidența acestei incriminări, ci ar trebui ca reglementarea să asigure atât protecția minorilor, cât și a persoanelor majore care sunt lipsite de discernământ ori care, din cauza stării fizice sau psihice, se află în imposibilitatea de a-și exprima voința.

În legătură cu reglementarea propusă pentru **art. 9 alin. (3)**, comisia de specialitate a Consiliului a reținut că prima teză a acesteia, care incriminează „*distribuirea gratuită sau în scop publicitar a materialelor cu caracter obscen, care prezintă imagini cu minori având un comportament explicit sexual*”, se suprapune cu reglementarea cuprinsă la art. 374 alin. (1) din

Codul penal, care, în cadrul infracțiunii de pornografie infantilă, incriminează, printre altele, „distribuirea, precum și punerea la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori”.

Toate suprapunerile prezentate impun reanalizarea propunerii legislative, astfel încât să fie înlăturate paralelismele în reglementare, pentru a se da eficiență dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu care:

„(1) În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.

(2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.”

Totodată, s-a semnalat necesitatea ca propunerea legislativă să fie pusă în acord și cu alte norme de tehnică legislativă.

În acest sens, este necesară reformularea reglementării propuse la pct. 1, care are un caracter eliptic, dar și a tezelor introductive ale modificărilor sau completărilor propuse, astfel încât să fie respectate dispozițiile art. 59 și ale art. 60 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru motivele prezentate, comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma propusă.

Cu deosebită considerație,

Judecător Andreea Simona Uzlău
Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii

